నమూనా కథ

కథకుల్లో గోపాలం చెప్పుకోదగ్గ మనిషి. అతని కథల్లో మొత్తానికి కొంత ఇది లేకపోలేదు. కాని ఆ విషయం ఎక్కువమంది గమనించినట్టు తోచదు. నామట్టుకు నేను కథేదైనా చదివినప్పుడు, బాగుంటే బాగుందనీ లేకపోతే లేదనీ అనుకోవటమేకాని ఎందువల్ల బాగుంది, ఎందువల్ల బాగాలేదు అంటే చెప్పలేక పొయ్యేవాణ్ణి. అయితే నేను కథ ఈ విధంగా ఉంటే బాగుంటుందని అనే సిద్ధాంతం చెయ్యాలని ప్రయత్నించకపోలేదు. కాని నా ప్రయత్నం సాగకపోయింది.

ఎందుచేతనంటే, ఎడ్గార్ ఏలెన్ పో కథలు చదివితే అసంభవాలను గురించి రాస్తేనే కథలు బాగా వుంటయ్యనిపించేది; షెర్లాక్ హోమ్స్ కథలు చదివితే డిటెక్టివుకథలే కథలనిపించేది; మరో కథలు చదివితే ప్రణయకథలే కథలనీ, జేకబ్స్ కథలు చదివితే నావికుల కథలనీ; ఇంకోరివి చదివితే పొట్టికథలే కథలనీ, వేరొకప్పుడు నలభై పేజీలు దాటనికథ ఏం కథ అనీ అనిపించేది. ఇట్లా సందర్భానుసారంగా అభిప్రాయాలు మార్చుకుంటూ ఒక తీర్మానానికి రావటం దుస్సాధ్యమైంది.

ఈ పరిస్థితుల్లో మా "దూర్వాసుడు" ఒకనాడు నా దగ్గిరకొచ్చి తనకూ గోపాలంతో పరిచయం చెయ్యమన్నాడు. ఎందుకురా అని అడిగాను. పనుందన్నాడు. నేను సహజంగా ఏం పనన్నాను. వాడు కాస్సేపు నీళ్లు నమిలి, "మరే, మరేంలేదు కాని – అసలు సంగతేమిటంటే – అప్పుడే ఒక్క రోజులోనే పెద్దరాతగాణ్ణి కాలేననుకో – అసలు వాని ఫక్కీ ఏమిటో కనుక్కుంటే – తరవాత క్రమంగా అభ్యాసంమీద – తెలీలా?" అనటం మొదలుపెట్టాడు. నేను నిర్మొహమాటంగా తెలీలేదన్నాను. ఎట్లాగైతే ఏం బయటపెట్టాడు. తనకు కూడా కథలు రాయాలనుందనీ అది గోపాలం కాస్త చేయూత ఇస్తే జయప్రదంగా కొనసాగుతుందని తనకు ధైర్యం ఉందనీ!

"హోరి దూర్వాసుడా!" అన్నాను. వాడు మండిపడి అదే అనవద్దన్నది అన్నాడు. పాపం ఆ పేరు పెట్టేవరకూ వాడు కోపం ఎరుగడు. జీవితం అట్లాగే ఉంటుంది! న్యాయం లేదంటాను!

సరే తప్పేదేముంది? వీలు చూసుకుని ఇద్దరం గోపాలం ఇంటికి వెళ్ళాం. నా

దోషం లేకుండా ముందే చెప్పాను, "అతను నిన్ను వేధించుతాడురా! కాలాంతకుడు!" అని!

క్షణంలో దూర్వాసుణ్ణి ముగ్గులోదింపి వాగించటం మొదలుపెట్టాడు గోపాలం.

"నాకు మరేం లేదు కానీండి, దాంతాడు తెగా! మనిషిని వర్ణిద్దామన్నా ఇంటిని వర్ణిద్దామన్నా కలంసాగదు!" అన్నాడు దూర్వాసుడు.

"మరేమీ ఫర్వాలేదు. వర్ణనలు లేకుండానే కానివ్వండి. నాకూ వర్ణనలు నడవ్వు. అవి లేకుండానే కాలక్షేపం చేస్తున్నాను!" అన్నాడు గోపాలం.

"నిజంగానా!" అన్నాడు దూర్వాసుడు.

"నమ్మండి నామాట!" అన్నాడు గోపాలం.

దూర్వాసుడి మొహం వికసించింది.

"నాకు మరేంలేదు కానీండి, దాందుంపతెగా! విషయం దొరికి చావదండి! రెండు మూడుసార్లు ప్రయత్నం చేస్తే మా ఇంట్లో జరిగే సంగతులూ వారి మామగారింట్లో జరిగే సంగతులూ దిగినై! ప్లాట్లు ఊహించలేను!" అన్నాడు దూర్వాసుడు.

"సరిగా అదే నాకూ వచ్చిపడ్డది, చూశారో లేదో నేనూ ప్లాట్లు ఊహించి యాడవలేను. ఎక్కడైనా జరిగిన సంగతులే మసిపూసి నేరేడు కాయచేసి గీకేస్తుంటాను!"

"నిజం?" అన్నాడు దూర్వాసుడు నవ్వుతూ.

"నిజం!" అన్నాడు గోపాలం గంభీరంగా.

ఈపాటికి దూర్వాసుడి భయం యావత్తూ అంతరించింది. తను కూడా కథకుల్లో ఒకడని ధైర్యం గట్టిగా కలిగింది. గోపాలానికీ తనకూ ఒక్కటే తేడా! అతను కొన్ని కథలు రాసి ఉన్నాడు. తను రాయనున్నాడు! ఆ ప్రకారం గానే తన్ను కాబోయే రాతగాడి కింద భావించుకుని, తను కూడా గోపాలం మొదలైనవాళ్ళలో ఒకడుగా మాట్లాడటం మొదలుపెట్టాడు. ఈ విధంగా గోపాలం మావాడికి కొంత పురెక్కించి మెల్లిగా దించటం మొదలుపెట్టాడు. మావాడు, మొద్దు. కనుక్కోలేకపోయినాడు.

"కాని చిక్కంతా ఎక్కడ వస్తుందంటే ఒక మనిషి జీవితం తీసుకున్నామంటే మొదటినించీ చివరదాకా కథగా చెప్పటానికి వీలుపడదు. జీవితంలో కథలు జరుగుతూంటై. ఆ కథ ప్రారంభమై అంతం కావటానికి ఒకరోజు పట్టవచ్చును. పది సంవత్సరాలు పట్టవచ్చును. అందులో కూడా ఈలోపల జరిగిందంతా కథలోకి రావటానికి వీలులేదు. అది కనుక్కునే నేర్పు కథకుడిది!" అన్నాడు గోపాలం.

"ఎట్లా గెట్లాగూ? ఏమన్నారు?" అన్నాడు దూర్వాసుడు.

"కథకుడికి ఎక్కడ కథ ప్రారంభించాలో ఏమేం భాగాలు వదిలెయ్యాలో, చిన్న చిన్న సంస్కరణలు – మనలో మాట్లాడుకునేటప్పుడు మార్పులందాం!..."

"అవును పేర్లూ అవీ మార్చకపోతే డామేజి పడుతుంది!"

"చక్కగా సెలవిచ్చారు! ... ఎక్కడెక్కడ మార్చాలో, చివరకు ఎక్కడ ఆపాలో కూడా నమ్మకంగా తెలిసి ఉండాలి!"

"తప్పకుండా!" అన్నాడు దూర్వాసుడు.

"కథ ప్రారంభించటం కన్నా ఆపటం చాలా కష్టం. ఒకరిద్దరు మరీ చాతకాని వాళ్ళు నన్ను 'ఏమండి, కథ కథానాయిక గర్భం దాల్చిన చోట ఆపటం శ్రేష్టమా, కొడుకు పుట్టిన తరవాత అంతా సుఖంగా ఉన్నారని చెప్పేసి ఆపటం మంచిదా?" అని అడిగారు. 'అదంతా ఎందుకండీ? సినిమా మోస్తరుగా నాయకీ నాయకులు ముద్దుపెట్టుకుంటూండగా "ఫేడౌట్" వేస్సెయ్యండి!' అని చెప్పాను.

"మీ ఆలోచన చాలా బాగుంది!"

"ఏమాత్రం అనుభవం ఉన్నవాడికైనా తెలుస్తుందండీ! నూటికి తొంభై తొమ్మిది మంది కథ అయిపోవటం కనుక్కోగలరు. చూడండి! సినిమాలో ఇంకా గుడ్‌నైట్ రాకమునుపే నేలలో వాళ్ళు కూడా ఎట్లా లేస్తారో!"

"అవును కానండి, నామటుకు నాకు సినిమా చూస్తుంటే అప్పుడే అయి పోయిందనిపిస్తుందండీ!"

"దాందేమిటిలెండి!"

"ఇంతకూ నేను కూడా కథలు రాయవచ్చు నంటారు!"

"అనుమానమేమిటి?... ఇంతదూరం వచ్చారు కనక, ఉత్త కబుర్లెందుకు? నేను జీవితంలో కథలెట్లా ఇమిడి ఉండేదీ మీకు చూపిస్తాను. మీరు ఊఁ కొడుతూ ఉండండి! కథ అయిపోగానే మీరిక ఊఁ కొట్టరు! నేను చెప్పే కథ మీకు నమూనాగా కూడా పనికొస్తుంది!"

"చెప్పండి! చెప్పండి!" అన్నాడు దూర్వాసుడు.

అతను చెప్పటం! ఇతను ఊఁ కొట్టటం!

"శంకరమని నాతో చదువుకున్న వాడొకడున్నాడు. వాడు దిట్టంగా డబ్బున్నవాడు! వాడికి చదువెందుకు? ఉద్యోగాలెందుకు? స్కూలు ఫైనలుతో చదువు చాలించాడు. అందుచేతనో, మరి ఇంట్లో అధికారం ఎక్కువ భాగం ఆడవాళ్ళదవటంచేతనో వాడికి ఆడ నాగరికత అబ్బింది. మన సంఘంలో ఆడ నాగరికత ఒకటి మగ నాగరికత ఒకటి తగలబడ్డయ్‌గా!

"కాలక్రమానా, కర్మవశానా వాడికి పెళ్ళికావటం, భార్య కాపరానికి రావటం జరిగినై."

"శంకరం, వెధవ, ప్రబంధాలైనా చదివిన పాపాన పోలేదు మరి. వాడికి శృంగారం తెలీదు సరేకదా. భార్యతో స్నేహంగా ఉండటం కూడా చాతకాదు. ఆ భార్య పక్కలో ఉన్నంతసేపూ ఏమో! ఆ తరువాత ఎన్నడూ ఎరగని పరాయి మనిషిని చూసినట్టు చూసేవాడు. తన పెట్టెలు, బట్టలు, వస్తువులు – ఏమీ ఆవిణ్ణి ముట్టుకోనిచ్చేవాడు కాడు. ఆ అమ్మాయికి వీణ్ణి ఉడికించి కోపం తెప్పించటం సరదా. వీడిలో ఇటువంటి దౌర్భాగ్యపు గుణాలన్నీ గమనించి, అయిదు నిమిషాల కోసారి వాడి కిష్టంలేని పని చేస్తుండేది. పట్టపగలు వీడే పని మీదైనా పడక గదిలో అడుగుపెట్టాడా, తను కూడా లోపలికొచ్చి తలుపేసేది. అది వాడికి గిట్టదు. అందరూ చూస్తే ఏమనుకుంటారు?"

మా దూర్వాసుడు నావంక తిరిగి "చూశావా? అదీ కారెక్టరైజేషన్! మొదటనే చెప్పారు. అతని నాగరికత ఆడవాళ్ళ నాగరికత అని!... కానివ్వండి" అన్నాడు.

"కాని అన్నిటికన్నా శంకరం వెధవ పెట్టెలు ముట్టుకోనివ్వక పోవటం ఆ పిల్లకు చాలా అనుమానాస్పదంగా కనపడ్డది. ఎవరైనా ఆడవాళ్ళు వాడికి ఉత్తరాలు రాస్తున్నారేమోనన్న అనుమానం కూడా పోయినట్టు తెలుస్తుంది! ఇంకేముంది? నవ్వులు పువ్వులైనై. అదివరకు వాణ్ణి ఏడిపించటానికి పెట్టెలు తెరిచిన మనిషి ఒకనాడు వాడులేకుండా చూసి, వాడు అన్నిటికన్న ప్రాణపదంగా కాపాడుతున్న పెట్టె తెరిచి సవరించింది. అందులో ఆ పిల్లకేం దొరికిందనుకున్నారు? ఒక చక్కని స్త్రీ ఫోటో!

"ఇహ చెప్పేదేమిటి? ఆ అమ్మాయి కొక్కసారి కోపమూ ఏడుపూ కూడా వచ్చినై. ఆ ఫోటో చించేద్దామనుకుంది కాని అది అకస్మాత్తుగా మొగుడి మొహం ముందు పెడితే ఆ మొహం ఎట్లా ఉంటుందో చూసి ఆనందించుదామని, ఆ ఫోటో తీసి జాగర్తగా దాచిపెట్టింది. మళ్ళీ పెట్టె సర్ది మూసేసింది.

"ఇంకేం? ఆ రాత్రే పాశుపతాస్త్రం ప్రయోగించింది. ఆ ఫోటో చూసి ఊసరవెల్లల్లే రంగులు మారటం మొదలుపెట్టాడు శంకరం. దాంతో ఆ పిల్ల అనుమానం కాస్తా రూఢయింది. ఏడిచింది, తన్ను తాను తిట్టుకుంది. వాణ్ణి మాటలంది. ఎంత కంగారుపడాలో అంతా కంగారుపడి, వాణ్ణి కూడా అంత కంగారుపెట్టింది. ఆ కంగారులో శంకరం కోప్పడటం కూడా మర్చిపోయినాడు.

"అది వాళ్ళిద్దరికీ ప్రథమ కలహం. ఇద్దరికీ మొత్తంమీద బాగా చెడ్డది. ఇప్పుడు శంకరం భార్యను తన పెట్టె సవరించినందుకు కోప్పడేం లాభం? ఆ పిల్ల అనవసరంగా వృథ పడుతున్నదని కూడా తెలుసు. కాని ఆ ఫోటో ఏమిటో, దానికీ తనకూ ఏం సంబంధమో చెప్పటానికి ధైర్యం లేదు. ఆ కాస్త రహస్యం తెలిస్తే తన మీద భార్యకు జన్మలో మళ్ళీ గౌరవం రాదేమోనని భయం! అందువల్ల వాడు నోరు తెరవలేదు కొంతకాలం.

‘ఇంతలో వాడికో మంచి ఆలోచన తట్టింది. వెంటనే వాడు పెళ్ళాం దగ్గిరికి పోయి ఆ ఫోటో తన చెల్లెలిదన్నాడు. వాడికి చెల్లెలు లేదని పెళ్ళాం ఎరగదూ? కావలిస్తే పోలికలు చూసుకోమన్నాడు ధైర్యంగా. పోలికలైతే ఉన్నె!

“శంకరం పెళ్ళాం దిగ్భ్రమచెంది పోయిందంటే నమ్మండి! ఆ పిల్లనేవిధంగా భావించటానికీ పాలుపోలేదు. తను పొరపాటు పడ్డట్టు ఒప్పుకుని రాజీకొచ్చింది. కాని ఒక షరతు పెట్టింది. ఆ ఫోటో ఎవరిదో చెప్పమంది. ప్రాణం పోయినా చెప్పనన్నాడు శంకరం! మొద్దు!

“ఈ సమయంలో, బాబూ, నేను వాడికొరకు వెళ్ళటం తటస్తించిందండి! నేను వాడితో రాకముందే ‘ఏంరా శంకరం! మరి రేపు ఆనివర్సరీకి వేషం వేస్తావా? వెనకటి ఓపిక పోయిందా?’ వెంటనే వాడి పెళ్ళాం, ‘ఏమండీ, మీరు ఆడవేషం వేస్తే నాక్కూడా చూపించరూ?’ అంది ఆదుర్దాగా.”

“ఊఁ?... ఉఁహూఁ! ఊఁ” అన్నాడు దూర్వాసుడు.

గోపాలం నోట్లో సిగరెట్టు పెట్టుకుని స్వప్న కోసం చూడటం మొదలు పెట్టాడు.

“కథ అయిపోయింది! మనం మెల్లిగా కొసరుకుందామా?” అన్నాను.

మొదటి ముద్రణ : ఆంధ్రభూమి, డిసెంబర్ 1935